

ויגש תשפ"א

מנחת השר

הגיונות במשנתו של הגרש"ר הירש זללה"ה

ערכו של יום

א: רגילים אנו למנות את שנות האדם ולא את ימיו, משום שאצלנו המדד לתועלת של זמן נחשב על פי תוצרתו. השנים יש בהם התפתחות מרשימה בהנהגת האדם, מעשיו ותוצרתו, ואילו הימים לבדם תועלתם מועטה ואינם ניכרים בפעולתם.

אמנם בהסתכלות אמת, עצם השימוש במתנות הבורא בצורה שבה ייעד אותם לאדם, זה המילוי הנכון ביותר שלהם, ומנין התקופה צריך להיות על פי יחידות מילוי כאלו שהם אפילו הימים הקטנים, ולא על ידי צעדי ענק והפקת תועלת ניכרת הנמדדות רק ביחידות זמן גדולות כשנים.

ב: דמותו מעוררת ההשראה של יעקב עשתה רושם רב על פרעה, ניכר היה עליו כי מטרתו וייעודו היא רצון ה' ולא הטבעת חותם ורושם בעולם, משום כך שאלו 'כמה ימי שני חיך', לא כמה שנים של התפתחויות דרמטיות והשפעה רבת רושם עברת שהרי אין זה כוונתך, אלא כמה ימים היו שנים אלו, מה היו ההשפעות המעטות והקטנות שאין בהם רושם עולמי אלא אך קיום תפקידך של אותו יום.

ג: בתשובתו של יעקב נמצאת הבחנה נוספת בתפקידם של הימים, הן אמנם שאכן כהבנתך אני אכן מונה את ימי כתכליתו של כל רגע ולא את שנותי כיוצרי תוכן, אך אומר יעקב בענותו, שלא כאבותי שחיו ומלאו את כל ימיהם כנדרש ועל כן יכולים הם למנות את כל ימיהם כחיים, אני רוב ימי אינם אלא 'ימי מגורי', לא חייתי בהם בשלמות אלא התנהלתי בהם כגר המהלך בקרקע שאינה מיועדת לו, אך מעטות היו 'ימי שני חי' שחייתי בהם את מטרתם כראוי.

אמנם הימים כיעוד נמנים כיחידות בודדות, אך רק מילוי היעוד יחשיב את הימים לחיים ומלאים ולא למעבר של גרות וזרות בתוכם.

ד: הבדל נוסף מציין יעקב בינו לבין אבותיו, דוקא אותם ימים שייחס להם חיים ושלמות, הם הימים הרעים 'מעט ורעים', שלא כתפקידי אברהם נשיא אלהים ויצחק בעל מאה שערים, היה תפקידו של יעקב הגולה והרדוף, וימי הרוע הם היו אלו שאף בענותנותו הודה בשלמותם, כי את תפקיד זה ודאי חי ועבר בשלמות.

